

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Jacek Błaszczyk
SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Weronika Woźniak

w sprawie **P. W.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2023 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 19 kwietnia 2021 r., sygn. akt VI K 258/21,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do
ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

P. W. został skazany wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 19 kwietnia 2021 r., sygn. akt VI K 258/21, na karę grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 20 zł każda, za to, że w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2020 r., z wyłączeniem okresów od 31 lipca 2020 r. do 30 listopada 2020 r., w P., uchylał się od wykonywania ciążącego na

nim obowiązku alimentacyjnego wobec I. K., określonego na kwotę 500 zł ugodą zawartą przed Sądem Rejonowym Poznań w P. z dnia 1.10.2012 r. w sprawie sygn. akt IV RC [...], co spowodowało, że łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowiła równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych i opóźnienie świadczenia wynosiło więcej niż 3 miesiące, nadto naraził małoletniego pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k.

Wyrok ten uprawomocnił się, wobec braku sprzeciwu uprawnionych stron, w dniu 28 maja 2021 r.

W dniu 19 kwietnia 2023 r. Prokurator Generalny wniósł kasację od powyższego wyroku. Zaskarżył go w całości na korzyść skazanego zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec P. W., w dniu 19 kwietnia 2021 r., wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo iż okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 209 § 1a k.k. i wina oskarżonego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości w odniesieniu do czasu popełnienia przez oskarżonego czynu zabronionego, co w efekcie, z rażącym naruszeniem również art. 504 § 1 pkt 4 k.p.k., doprowadziło do skazania P. W. za przestępstwo z art. 209 § 1a k.k., popełnione w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2020 r., z wyłączeniem okresu od 31 lipca 2020 r. do 30 listopada 2020 r., podczas gdy za występki z art. 209 § 1a k.k., na szkodę tego samego pokrzywdzonego, popełniony w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 10 maja 2019 r., oskarżony został już skazany wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w P. z dnia 8 stycznia 2021 r., sygn. akt III K [...], które to orzeczenie uprawomocniło się w dniu 12 lutego 2021 r.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, a zatem jest możliwe jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodzić się należy ze stanowiskiem skarżącego, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem art. 500 § 1 i 3 k.p.k., gdyż w sprawie nie zostały spełnione warunki orzekania w trybie nakazowym. W okolicznościach niniejszej sprawy należało wnikliwie i precyzyjnie zweryfikować okres uchylania się oskarżonego od ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego w zwykłym postępowaniu sądowym, a nie w ramach postępowania nakazowego. Orzekanie w trybie nakazowym zarezerwowane jest bowiem dla sytuacji niebudzących żadnych wątpliwości i niewymagających przeprowadzania nowych dowodów. Niedostateczne wyjaśnienie tych okoliczności doprowadziło do przeoczenia przez Sąd faktu skazania P. W. za czyn z art. 209 § 1a k.k., popełniony na szkodę tego samego pokrzywdzonego w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 10 maja 2019 r. Mianowicie, Sąd Rejonowy Poznań w P., wyrokiem nakazowym z dnia 8 stycznia 2021 r., sygn. akt III K [...], uznał P. W. za winnego tego, że w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 10 maja 2019 r. w P. uchylał się do wykonywania obowiązku alimentacyjnego wobec syna I.K., określonego co do wysokości na mocy ugody zawartej przed Sądem Rejonowym Poznań w P. z dnia 1 października 2012 r., sygn. akt IV RC [...], w kwocie po 500 złotych miesięcznie, gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych, przez co naraził pokrzywdzonego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. czynu z art. 209 § 1a k.k., za co, na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1a pkt 1 k.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k., wymierzył mu karę roku i 6 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując oskarżonego do wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Zaskarżonym kasacją wyrokiem, wydanym przez ten sam Sąd cztery miesiące później - w dniu 19 kwietnia 2021 r., P. W. został skazany za tożsamy czyn, popełniony na szkodę syna w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 30 listopada 2020 r., z wyłączeniem okresów od 31 lipca 2020 r. do 30 listopada 2020 r. Z powyższego wynika, że P. W. został dwukrotnie skazany za przestępstwo niealimentacji na rzecz swojego dziecka, popełnione w okresie od 5 stycznia 2018 r. do 10 maja 2019 r.

Przy rozpoznawaniu spraw o przestępstwa wielokrotne, precyzyjne ustalenie czasu działania sprawcy stanowi niekiedy szczególną trudność, ale jest to niezbędny wymóg przypisania oskarżonemu sprawstwa. Brak wnikliwości przy ustalaniu czasu

przestępstwa, przejawiający się w zignorowaniu braku danych na temat uprzedniej karalności P. W., mimo wzmianek w różnych dowodach o wcześniejszych pobytach oskarżonego w zakładach karnych, doprowadził Sąd do przypisania P. W. odpowiedzialności karnej za czyn, którego czas w całości pokrywał się z uprzednim prawomocnym skazaniem za występki z art. 209 § 1 k.k., a nadto wykraczał poza te ramy czasowe, sprowadzając się w istocie do okresu od 11 maja 2019 r. do 30 lipca 2020 r.

Wprawdzie w sprawie nie wystąpiła przesłanka *res iudicata*, jako że przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. zachodzi wyłącznie w sytuacji, gdy okresy obu przypisanych oskarżonemu czynów pokrywają się ze sobą i są identyczne, względnie, gdy okres określony w sprawie następnej został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, a prawomocnie już zakończonej, jednakże następstwa błędu Sądu Rejonowego są doniosłe. Z uwagi na rażący charakter popełnionego uchybienia, polegającego na rozpoznaniu sprawy w postępowaniu nakazowym, mimo braku jasności co do wszystkich okoliczności zarzucanego oskarżonemu czynu oraz poważne konsekwencje tego błędu, który wywarł istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, konieczne było uchylenie zaskarżonego kasacją orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego przekazania.

Rozpoznając sprawę po raz kolejny Sąd ten zapozna się z danymi na temat uprzedniej karalności oskarżonego i rzetelnie ustaliwszy wszystkie okoliczności sprawy, w tym w szczególności czas popełnienia przestępstwa, rozstrzygnie o odpowiedzialności karnej P. W. za zarzucony mu czyn.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[f.n]